

V pastorácii vo farnostiach či v misiách sa internet javí ako veľká výhoda hlavne v komunikácii kňaza či misionára s tými veriacimi, ktorí buď ťažko nadväzujú kontakty pre svoju hanblivosť alebo o určitých veciach svojho súkromia nedokážu hovoriť priamo z tváre do tváre z rôznych dôvodov. Bud' sa nechcú vystaviť obdivu alebo zosmiešňovaniu či pohrdaniu. Flexibilita času a anonymita internetu pomáhajú takýmto ľuďom riešiť určité problémy bez napätia a strachu z reakcie kňaza, ako to často býva v realite. Ako veľmi prospešný môže byť internet z hľadiska týchto výhod si musíme ako veriaci uvedomiť čo najskôr, pretože hanblivých, či ustráchaných veriacich si zlý preberá prostredníctvom svojich služobníkov rýchlosťou svetla. Ako zareagujeme? Znovu zaspíme? Alebo využijeme možnosti, ktoré internet pre evanjelizáciu a pastoráciu poskytuje?

Flexibilita času na internete

V prostredí internetu vnímame čas iným spôsobom ako v realite. Komunikovať s druhým koncom zemegule totiž môžeme hneď, čo v realite nie je možné. Všetko je možné dostať hneď, len čo o to niekto požiada. Aj v realite nám čas ubieha tým rýchlejšie, čím viac zmien sa okolo nás deje. A internet je na zmeny veľmi bohatý. Preto sa nám zdá, že na internete ide všetko akosi rýchlejšie. Rýchla a letmá účasť na najrôznejších akciách na internete však môže viesť k spovrchneniu – človek iba registruje, okamžite reaguje, ale nijako hlboko nevníma, nepremýšľa, a preto vie síce o mnohom, ale nevníma skoro nič.

Je napríklad pozoruhodné, ako vzťah, ktorý by nám v realite trvalo vybudovať týždne, či

mesiace, môže byť na internete vybudovaný za pár dní, dokonca hodín. Preto majú niektorí dojem, akoby si s ľuďmi viac rozumeli v on-line vzťahoch. Preto často opúšťajú reálne vzťahy a nadväzujú čoraz viac virtuálnych vzťahov cez internet. Je to však do určitej miery klamlivé, pretože komunikácia na internete má svoje zvláštnosti oproti tej v realite. Vidno to na dvoch druhoch komunikácie cez internet:

1. Asynchrónna komunikácia – táto komunikácia sa neodohráva v jednom čase a nevyžaduje súčasnú prítomnosť oboch komunikujúcich. Typickým príkladom je e-mail. Odpoveď od adresáta sa môže vrátiť výnimočne za niekoľko minút, obvyčajne za niekoľko dní alebo týždňov. Čas, v ktorom komunikácia prebieha, sa nám tu naťahuje.

2. Synchronná komunikácia – odohráva sa bezprostredne v tom istom časovom okamihu podobne ako pri rozhovore v realite. Je teda nutné, aby tí, ktorí spolu komunikujú, sedeli pri svojich počítačoch zároveň v tej istej chvíli. Príkladom takejto komunikácie je chat. Aj tu má však človek k dispozícii sekundy či minúty na to, aby zareagoval. Ide teda o trochu dlhšie časové prestávky ako pri komunikácii tvárou v tvár v realite. Táto forma komunikácie teda poskytuje jej účastníkom pohodlný čas na premyslenie si odpovede. Možno preto si mnoho ľudí myslí, že na internete sú v komunikácii pohotovejší a oproti realite tu rýchlejšie nadväzujú vzťahy.

Presne zaradiť jednotlivé komunikačné prostredia do týchto dvoch kategórií jednoducho nie je možné, preto som ich kontinuálne zoradil od najviac asynchrónnych po najviac synchronné:

ASYNCHRÓNNE VLASTNOSTI

Webové stránky

E-mail

Elektronické diskusné fóra (newsgroup, webboard)

ICQ

Chat, IRC (Internet Relay Chat)

MUD, MOO

Multimedia chat (grafický MUD a chat)

Hlasové konferencie a videokonferencie

SYNCHRÓNNE VLASTNOSTI

Z uvedeného vyplýva fakt, že internet sám o sebe nie je médiom v pravom zmysle slova, ale iba prostredím, v ktorom sa môžu realizovať najrôznejšie typy komunikácie a médií, ktoré poznáme. Skutočný priestor, ktorý často bráni v komunikácii vzdialených osôb, internet vôbec neberie do úvahy a časová dimenzia je daná iba technickou priepustnosťou siete. Takto vzniká dojem blízkosti všetkých účastníkov komunikácie nezávisle na priestore a čase. Každý zo spomenutých komunikačných nástrojov môže pomôcť rozvinúť, upevniť a prehĺbiť osobnú komunikáciu kňaza s veriacimi v realite. Časová flexibilita umožňuje veriacim presnejšie skonkretizovať svoj problém v diskusii, rýchlejšie nadviazať kontakt s inými veriacimi a za krátku dobu ho prehĺbiť. Je záležitosťou pastoračných pracovníkov, aby usmerňovali veriacich v diskusiách na kresťanských portáloch k rozvíjaniu svojich on-line vzťahov aj v častejších osobných stretnutiach v realite.

Anonymita

Ktokoľvek môže na internete uverejniť svoje výtvyry, vstúpiť do diskusií na rôznych diskusných fórach či chatoch a nemusí pritom uviesť svoje meno, adresu alebo inak sa identifikovať. Ak aj uvedie meno a adresu, tieto nemusia byť pravé. To, že nikto nevidí jeho tvár, jeho emócie a momentálne reakcie, mu poskytuje neobyčajné možnosti a obrovský priestor na prezentáciu svojich názorov. Umožňuje mu úprimne a otvorene diskutovať na také témy, ktoré by v reálnom svete boli tabu.

Mnohé veci, ktoré by mohli byť inak rušivé, sa dajú pri on-line komunikácii pred inými jedno-ducho skryť. Napríklad ľudia trpiaci sociálnou úzkosťou, pocitmi hanby či viny vyhľadávajú práve takúto komunikáciu, pretože pri nej dokážu odbúrať všetky tieto pocity a úzkosti, a priamejšie sa naladiť na psychiku druhého, čo v realite už nedokážu. Mnohým ľuďom práve anonymita pomáha vyjadriť svoje skutočné názory a pocity, ktoré by v reálnom svete nikomu neodkryli. Otvorenosť, uvoľnenosť a smelosť sú pozitívnymi aspektmi javu, ktorý je na internete bežný a odborne sa nazýva komunikačná dizinhibícia, čo zhruba znamená komunikácia bez zábran. Existuje niekoľko faktorov, ktoré sa na vzniku dizinhibície pri on-line komunikácii podieľajú. Sú to:

- 1. Anonymita** – druhý nevie, kto som, môžem teda skryť svoju identitu.
- 2. Neviditeľnosť** – druhý nevidí, ako vyzerám, ako sa tvárim.
- 3. Asynchrónnosť komunikácie** – nemusím reagovať ihneď, reakciu môžem odložiť na neskôr, a tak si jej obsah môžem premyslieť.
- 4. Solipsistické introjekcie** – všetko je v podstate v mojej hlave, vytváram si predstavu o tom, ako druhý vyzerá, ako znie jeho hlas, takže si vytváram fantastický nereálny svet.
- 5. Neutralizácia statusu** – stáva sa vedľajším a nepodstatným, aké postavenie v reálnom

svete majú on-line komunikujúci.

Priaznivý prejav dizinhibície je väčšia otvorenosť a úprimnosť jednotlivcov, pretože sa pri on-line komunikácii cítia v bezpečí, neboja sa odhalenia alebo prípadného odsúdenia. Jednoducho im menej záleží na tom, čo si o nich druhí pomyslia. Toto dáva ľuďom možnosť vyjadriť, preskúmať a prípadne aj rozvinúť stránky svojej identity, ktoré by v reálnom svete nikdy nevyjadrili. Niekedy sa negatívna črta identity premení na pozitívnu, resp. sa zmení prístup k tejto črte, keď napríklad gay prijme svoju homosexualitu po tom, čo sa zúčastnil on-line podpornej skupiny. Mnoho ľudí v reálnom svete chodí s maskami, ktoré sú úplne odlišné od ich vnútorných myšlienok a pocitov. Ak niekto na internete tieto masky odhodí a vo virtuálnej identite zrealizuje svoje sny a fantázie, ktoré často odkrývajú to, kým skutočne vo svojom vnútri je, kým by chcel v realite skutočne byť, nie je to svojím spôsobom skutočnejšie, pravdivejšie a čistejšie „ja“ ako to „ja“ z reality zaťažené maskami a komplexmi skutočného sveta? Má to však aj nepriaznivé dôsledky, o ktorých budem hovoriť neskôr.

V pastorácii vo farnosti alebo v misiách sa táto výhoda internetu prejaví hlavne v komunikácii kňaza s tými veriacimi, ktorí buď ťažko nadväzujú kontakty pre svoju hanblivosť alebo o určitých veciach svojho súkromia nedokážu hovoriť priamo z tváre do tváre z rôznych dôvodov. Bud' sa nechcú vystaviť obdivu alebo zosmiešňovaniu či pohrdaniu. Anonymita takýmto ľuďom pomáha riešiť určité problémy bez napätia a strachu z reakcie kňaza, ako to často býva v realite. Ak sa dotýční osmelia, alebo zistia, že ten na druhej strane nie je pre nich nebezpečný, vyjdú zo svojej anonymity do priameho osobného kontaktu. Nejde tu však iba o vzťah kňaza s veriacimi, ale aj o vzťahy veriacich navzájom alebo veriacich s odborníkom v danej oblasti.